

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В статті розглянуто особливості професійної підготовки фахівців з інженерії програмного забезпечення, з'ясовано актуальність дослідження «готовності до професійної мобільності майбутнього фахівця з інженерії програмного забезпечення» та специфіку її формування в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: професійна підготовка та професійна діяльність фахівців з інженерії програмного забезпечення; готовність до професійної мобільності майбутніх фахівців з інженерії програмного забезпечення.

Постановка проблеми та її актуальність. Динамічний розвиток усіх сфер суспільства, інформатизація та впровадження високих технологій зумовлюють нові вимоги до рівня підготовки та особистісних якостей майбутніх фахівців різних галузей, особливо у сфері інформаційних технологій, що зумовлює актуальність дослідження формування готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців з інженерії програмного забезпечення в процесі навчання у вищому навчальному закладі. Професійна мобільність є невід'ємною складовою професійної компетентності та головною особистісною якістю успішного фахівця.

Аналіз досліджень і публікацій. Професійна мобільність є предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема фахівців у сфері соціології, педагогіки та психології.

Різні аспекти змісту поняття «професійна мобільність» розглянуті Ю. Калиновським, Л. Лесохіною, Ю. Дворецькою, Є. Сайфутдіною, А. Ващенко, Н. Кожемякіною, Є. Іванченко, Л. Сушенцевою, Р. Громовою, Л. Лісохіною, О. Білоцерковським, Б. Ігошевим, О. Безпалько, Л. Вороновською, М. Максимовою, М. Ратниковою та ін.; проблеми готовності вивчалися А. Асмоловим, Ф. Басіним, Н. Кузьміною, В. Сластьоніним, Є. Кузьмінім, Л. Спіріним, В. Ядовою, А. Петровським, Д. Узнадзе, М. Виноградовим, Є. Ільїним, В. М'ясищевим, Н. Левітовим, В. Пушкіним, Л. Нерсесян, А. Ухтомським та ін.; у працях В. Коробкова, Т. Климової, Н. Мажар, Т. Ратг, Є. Орлової, А. Саннікової, Н. Яковлевої, Л. Чернової розглядається «професійна готовність студента».

Поняття «готовність до професійної мобільності» досліджується в роботах С. Нужної, О. Кердяшової, О. Нікітіної, Є. Неділько та ін.

Теоретичним, методичним та практичним питанням професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі інженерії програмного забезпечення присвячені наукові розвідки І. Мендзєбровського, Т. Морозової, З. Дудар, Д. Федасюка, М. Сидорова, Н. Сидорової, К. Лавріщевої, Л. Іванової, Л. Гришко, З. Сейдематової, М. Гладишевої, Н. Нурієва, Д. Мустафінової та ін.

Однак, аналіз психолого-педагогічних праць свідчить про те, що проблема формування готовності до професійної мобільності та її педагогічні умови в науковій літературі досліджені ще недостатньо. Поняття «професійна мобільність та готовність до професійної мобільності фахівця з інженерії програмного забезпечення» досі не досліджувались.

Актуальність окресленої теми та її недостатня розробленість зумовили постановку **мети статті:** аналіз особливостей професійної підготовки фахівців з інженерії програмного забезпечення та специфіки формування готовності до професійної мобільності зазначених фахівців в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Викладення основного матеріалу дослідження. Інженерія програмного забезпечення – це галузь знань, яка пов'язана з проектуванням, розробкою та супроводженням програмного забезпечення будь-якого призначення. Саме ці процеси є предметом професійної діяльності фахівців з інженерії програмного забезпечення. Систематична розробка і застосування технік, методів, засобів та технологій, які ведуть до створення надійного програмного забезпечення,

потребують широкого розуміння принципів, на основі яких будуються і діють апаратне, програмне забезпечення та комунікації.

Сьогодні індустрія програмування – одна з найбільш перспективних і динамічних галузей світової та української економіки. У 2016 році український експорт ІТ-послуг зайняв третю позицію після АПК та металургії [3]. Проте прогнози економічного розвитку галузі можуть стримуватися нестачею кваліфікованих кадрів. До реальної роботи в ІТ-галузі готові лише деякі випускники профільних вузів.

Тому актуальною є підготовка конкурентоспроможних фахівців з програмної інженерії, орієнтована на ефективну організацію процесу створення програмного забезпечення, реалізацію технологічних принципів промислового проектування програмних систем.

Опитування топ-менеджерів провідних українських ІТ-компаній про перспективи розвитку галузі засвідчує великий потенціал для економічного зростання, який, проте, може гальмуватися недоліками системи підготовки фахівців зазначеної галузі. На думку Т. Кицмей, співзасновника «SoftServe», глобальним і основним завданням, важливим не лише для ІТ, але й для всієї національної економіки, є розвиток та збереження талантів в Україні. Реформа освіти в цій сфері є невідкладною. І. Беда, управляючий директор «GlobalLogic», вважає, що система вищої освіти не встигає за потребами ринку та стримує зростання індустрії. Розрив між рівнем знань та вмінь, необхідним для того, щоб взяти людину на роботу, і тим рівнем, що дає ВНЗ, збільшується. О. Альхімович, управляючий директор «Люксофт Україна», стверджує, що українське суспільство необхідно готувати до нового сприйняття цінності талантів людини. Історично вища школа готує спеціалістів на дуже високому рівні, але його потрібно підтримувати за допомогою поглиблення взаємодії між ІТ-індустрією та системою освіти [3].

Цю думку підтримує і М. Завилов з «GlobalLogic», зазначаючи, що в Україні завжди були талановиті інженери, а якість технічної освіти відома далеко за межами нашої держави. І зараз українські інженери беруть участь у найскладніших R&D-проектах, створюючи рішення, що рятують людські життя та роблять життя людей всього світу яскравішим. Проте конкуренція за технічних спеціалістів серед ІТ-компаній ще серйозніша, ніж за нових клієнтів. Це все, на його думку, пояснюється негнучкою системою освіти майбутніх фахівців, що не відповідає запитам бізнесу – приступити до роботи вони можуть лише через три-шість місяців додаткової підготовки після закінчення ВНЗ. Хоча випускники мають серйозні базові знання, аналітичний підхід до розв'язання задач, їм не вистачає практичних навичок роботи з проектами, знань сучасних інструментів та методів розробки чи тестування програмного забезпечення. Щоб подолати ці недоліки, потрібно зробити систему освіти більш мобільною, щоб вона максимально швидко могла адаптуватися до нових знань та технологій, що кожного року змінюються, мотивувати до викладацької діяльності молодих, ініціативних спеціалістів з досвідом роботи в комерційних проектах, залучати ІТ-компанії до участі у спільних проектах та програмах, де студентів навчають новим технологіям, які щойно з'явилися в Україні. Прикладами таких програм є бакалаврська програма від «Lviv IT Cluster» (об'єднання львівських ІТ-компаній) на базі Львівської політехніки, бакалаврська програма по комп'ютерним наукам та магістерська програма по Data Science в українському Католицькому університеті при підтримці місцевих ІТ-компаній [7].

Складність підготовки кадрів для технологічних компаній та необхідність модернізації сучасної системи ІТ-освіти в Україні відзначає і О. Кардаков, засновник компанії «Іком» та «Датагруп». Єдиним ресурсом, задіяним в ІТ-виробництві є інтелект його працівників. Тому рівень і ступінь розвитку ІТ-галузі безпосередньо залежить від рівня підготовки кадрів в національній системі освіти. О. Кардаков зазначає, що сучасні ВНЗ змушені працювати в складних умовах (проблеми з фінансуванням, кадрами, технічною базою), проте мають дбати про власну конкурентоспроможність, спричинену якістю підготовки кадрів. Наявність лише теоретичних знань і відсутність практичних, недостатня увага культурним, мовним, комунікаційним компетенціям, умінню працювати в команді, керувати проектом, порівняно з технічною компетенцією є, на його думку, основними недоліками підготовки фахівців для ІТ-галузі. Необхідна перебудова всієї системи підготовки у ВНЗ, використання активних методів навчання (бізнес-симуляції, командні ігри), створення системи, що має властивості професійного середовища з корпоративною атмосферою, виконує функції проектної організації. Тоді студенти вже у ВНЗ будуть навчатися правилам роботи в компанії, разом з професійними навичками отримають уявлення про інформаційну культуру, принципи роботи в корпоративному середовищі, навчатися висловлювати думки і вести діалог [6].

Глибокий аналіз сучасного стану розвитку ІТ-галузі України, проблем якісної підготовки ІТ-фахівців, аспектів взаємодії вищої ІТ-освіти та ІТ-індустрії України представлено групою експертів та дослідників зазначеної галузі на чолі з І. Мендзевровським, членом асоціації «Інформаційні технології України», фахівцем компанії «SoftServe», одним з авторів освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра напряму підготовки 050103 «Програмна інженерія». Модернізація системи підготовки ІТ-фахівців передбачає залучення українських ІТ-компаній до підготовки висококваліфікованих ІТ-фахівців, сприяння працевлаштуванню студентів, щоб вони мали змогу поєднувати навчання для отримання фундаментальних знань у першій половині дня з роботою в ІТ-фірмах у другій. Можливими формами взаємодії ІТ-фірм та ВНЗ на думку експертів є:

- «науково-навчально-виробничі комплекси «ВНЗ-ІТ»;
- навчально-виробничі лабораторії під керівництвом або патронатом ІТ-компаній;
- майстер-класи, що проводять ІТ-компанії з окремих дисциплін;
- розроблення та пропозиції щодо навчальних робочих програм дисциплін;
- конкурси студентських проектів з тематики ІТ-компаній;
- науково-виробничі семінари для студентів і викладачів ВНЗ;
- студентські конструкторсько-технологічні бюро, керовані ІТ-компаніями;
- виробничі практики в ІТ-компаніях;
- керівництво дипломним проектуванням фахівцями ІТ-компаній;
- рецензування дипломних проектів фахівцями ІТ-компаній;
- впровадження результатів наукових розробок студентів і викладачів у виробництво» [4, с.

5].

Н. Нурієв визначає наступні методологічні підходи до проектування структури та змісту інноваційної підготовки спеціалістів в галузі програмної інженерії: техніко-технологічний, об'єктно-орієнтований, онтологічний та акмеологічний. Головною суперечністю в галузі програмної інженерії, на його думку, є відсутність стійкої (постійної) компетентності у зазначеній сфері. Темпи зростання складності виробничих завдань значно перевищують можливості їх вирішення фахівцями, що призводить до втрати компетентності та необхідності її постійного підвищення [5].

Таким чином очевидними є проблеми підготовки конкурентних фахівців з інженерії програмного забезпечення, значною мірою пов'язані з низькою адаптивністю системи освіти, а в результаті й випускників до динамічних змін в ІТ-галузі, що засвідчує актуальність формування готовності до професійної мобільності як інтегративної якості особистості, що являє собою здатність актуалізувати свої потенційні можливості для адаптації до швидких змін у професійній сфері, сформовану на основі усвідомлення необхідності зазначеної якості для успішної професійної реалізації та в результаті високого рівня професійної компетентності, прагнення професійно розвиватися, досягати успіху. Зміст вищої професійної освіти повинен своєчасно реагувати на мінливі умови соціально-економічної дійсності. Існуюча сьогодні система підготовки фахівців, значно змінилася за останні роки, але все ще потребує оновлення, так як звичні методи і способи організації навчання не повною мірою відповідають сучасним вимогам. В оновленому суспільстві затребувана людина мисляча, діяльна, ініціативна, компетентна, здатна до саморозвитку, самоосвіти та самовдосконалення, мобільна, здатна сприймати, створювати, осмислювати, впроваджувати нове. Зміни в нашому суспільстві, пов'язані з напрямками інноваційного розвитку економіки, припускають, що утворена і неординарна особистість, професійно компетентна, з достатнім рівнем практичних умінь і теоретичної підготовки, готова до професійної мобільності в умовах швидких структурних змін у виробництві та управлінні, покликана вийти на перший план [2, с.5]. При виборі значущих професійних компетенцій акцент, на наш погляд, повинен ставитися на готовність до професійної мобільності, яку слід розглядати як інтегративний показник якості професійної підготовки фахівця.

Розглянемо специфіку підготовки таких фахівців у вищому навчальному закладі. Спеціальність 121 «Інженерія програмного забезпечення» передбачає навчання спеціалістів двох освітніх ступенів: «Бакалавр» та «Магістр». Випускники з рівнем «Бакалавр» отримують кваліфікацію 3121 фахівця з розробки та тестування програмного забезпечення. Продовження навчання за цим напрямом підготовки передбачає отримання освітнього ступеня «Магістр» та присвоєння кваліфікацій 2132.1 наукового співробітника (програмування), 2132.2 інженера-програміста та 2132.2 прикладного програміста. В межах спеціальності вивчаються технології,

що розглядають повний життєвий цикл проекту розробки ПЗ, поєднують в собі науковий підхід, серйозну базу досліджень і мають історію реального використання та адаптацію.

Державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула певний освітній рівень фахового спрямування встановлені освітньо-кваліфікаційною характеристикою *бакалаврів* напряму підготовки 050103 «Програмна інженерія» (є дійсною до затвердження нової ОКХ освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення»). Перелік компетенцій щодо вирішення певних проблем і задач (соціально-особистісні, загально-наукові, інструментальні, загально-професійні та спеціалізовано-професійні компетенції) визначений загальними вимогами до властивостей і якостей випускників вищого навчального закладу як соціальних особистостей [1].

В кожній групі компетенцій можемо виокремити ті, що вважаємо основою знаннево-когнітивного компоненту готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців з інженерії програмного забезпечення.

Соціально-особистісні компетенції:

- здатність учитися;
- здатність до критики й самокритики;
- креативність, здатність до системного мислення;
- адаптивність і комунікабельність;
- наполегливість у досягненні мети [1].

Загально-наукові компетенції:

– базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно – наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;

– базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; уміння працювати в Internet;

– базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін [1].

Інструментальні компетенції:

- здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою;
- знання іншої мови (мов);
- дослідницькі навички;
- здатність створення технічної документації до програмного проекту [1].

Загально-професійні компетенції:

– здатність розробляти [специфікації](#) вимог користувачів до програмного забезпечення;

– здатність здійснювати [аналіз вимог](#), розробляти [специфікацію програмних вимог](#), виконувати їхню [верифікацію та атестацію](#);

– здатність моделювати різні аспекти системи, для якої створюється програмне забезпечення;

– здатність розробляти алгоритми та структури даних для програмних продуктів;

– здатність проектувати компоненти архітектури програмного продукту;

– здатність аналізувати, проектувати та прототипувати людино-машинний інтерфейс;

– володіння основами конструювання програмного забезпечення;

– володіння основами методів та технологій об'єктно-орієнтованого програмування;

– здатність розв'язувати математичні, фізичні та економічні задачі шляхом створення відповідних застосувань;

– типові процеси програмної інженерії, здатність їх впровадження і управління ними;

– верифікація та валідація програмного забезпечення та ін. [1].

Спеціалізовано-професійні компетенції:

– здатність проведення ділових перемов з бізнес-партнерами;

– здатність використовувати професійно профільовані знання й уміння в галузі практичного використання комп'ютерних технологій;

– здатність аргументовано переконувати колег у правильності пропонованого рішення, вміти донести до інших свою позицію та ін. [1].

Такі виробничі функції, як *проектувальна, організаційна, управлінська та технологічна*, типові задачі діяльності та вміння стосовно їх вирішення згідно з посадами, що можуть обіймати випускники вищого навчального закладу [1]. Високий рівень володіння готовністю до професійної

мобільності забезпечує успішну реалізацію перерахованих функцій, що є невід'ємною частиною їх багатопланової професійної діяльності.

Навчальний план Національного авіаційного університету (№ НБ-4-121/16) спеціальності «Інженерія програмного забезпечення» освітнього ступеня «Бакалавр» передбачає три цикли нормативної частини підготовки фахівців:

- цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки;
- цикл професійної та практичної підготовки;
- цикл дисциплін вільного вибору студента.

З огляду на те, що професійна мобільність фахівців з інженерії програмного забезпечення, на нашу думку, значною мірою зумовлена професійною компетентністю, цикл професійної та практичної підготовки є головним для формування готовності до професійної мобільності. Такі дисципліни цього циклу, як аналіз вимог до програмного забезпечення, архітектура та проектування програмного забезпечення, групова динаміка і комунікації, конструювання програмного забезпечення, менеджмент проектів програмного забезпечення, проектний практикум, професійна практика інженерії програмного забезпечення, навчальна технологічна практика, виробнича та переддипломна практики, дипломне проектування та ін. мають великий потенціал для формування готовності до професійної мобільності. Цей процес можна вдало доповнити такими дисциплінами інших циклів, як іноземна мова, англійська мова (за професійним спрямуванням), психологія ділового спілкування, етика та естетика.

Тимчасова освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напряму підготовки 050103 «Програмна інженерія» за спеціальністю «Інженерія програмного забезпечення» визначає виробничі функції (проектувальну, організаційну, управлінську, технологічну та дослідницьку), типові задачі діяльності та уміння, якими повинен володіти випускник зазначеного рівня (є дійсною до затвердження нової ОКХ освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення») [8].

Високий рівень готовності до професійної мобільності дасть змогу випускникам освітнього ступеня «Магістр» ефективно виконувати зазначені виробничі функції, а саме: володіти технологіями розробки програмного забезпечення та процесами інженерії програмного забезпечення, методами системного аналізу та економічного аналізу програмного забезпечення, домовлятися з партнерами про базові угоди, володіти методами пізнання психіки людини та психологічного навчання, технологією організації виробництва та методами оцінювання програмного забезпечення, володіти підходами до аналізу програмного забезпечення, створювати чітку, стислу та точну технічну документацію у відповідності до діючих стандартів, застосовувати методи програмування, проводити експерименти, володіти методиками проведення наукових досліджень, визначати системи програмного забезпечення та ін. [8].

Аналіз навчального плану Національного авіаційного університету (№НМ-4-121/17) дає змогу виділити навчальні дисципліни та види навчальної роботи студентів, які можуть найефективніше впливати на формування готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців. Це: передові методи дослідження програмного забезпечення, інженерні основи інженерії програмного забезпечення, дослідження програмних продуктів, технологій створення і супроводження, методи дослідження предметної області, когнітивні науки в інженерії програмного забезпечення, основи наукових досліджень, науково-дослідна та переддипломна практики, професійна іноземна мова та ін.

Державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула певний освітній ступінь відповідного фахового спрямування та стрімкий розвиток індустрії розробки програмного забезпечення дають змогу стверджувати необхідність формування готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців з інженерії програмного забезпечення у процесі професійної підготовки, що є передумовою їх успішної професійної реалізації.

Висновки. Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки: специфіка підготовки фахівців з інженерії програмного забезпечення зумовлює актуальність дослідження готовності до професійної мобільності; навчання у вищому навчальному закладі є підґрунтям для формування високого рівня таких взаємопов'язаних якостей як професійна компетентність та професійна мобільність. Питання визначення змісту, організаційно-педагогічних умов, технологій та засобів формування готовності до професійної мобільності майбутніх фахівців з інженерії програмного забезпечення потребує подальшого дослідження, і на цій основі – надання рекомендацій щодо обґрунтованої реалізації зазначеного змісту в нормативних документах і навчально-методичному забезпеченні процесу підготовки фахівців у ВНЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напрямку підготовки 050103 «Програмна інженерія»: ГСВОУ-08 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.istu.edu.ua>.*
2. *Зеер Э.Ф. Профориентология : теория и практика : учеб. пособие для высш. шк. / Э.Ф. Зеер, А.М. Павлова, Н.О. Садовникова. - М.: Академический Проект; Екатеринбург: Дел. кн., 2006. – 188 с.*
3. *Каким будет 2017 год для IT-аутсорсинга в Украине – прогнозы топ-менеджеров ведущих компаний. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biz.nv.ua/publications/kakim-budet-2017-god-dlja-it-autsorsinga-v-ukraine-prognozy-top-menedzherov-vedushchih-kompanij-462548.html>.*
4. *Мендзевровський І.Б., Дудар З.В., Ковалюк Т.С. Створення в Україні сприятливих умов для розвитку індустрії програмного забезпечення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>.*
5. *Нуриев Н.К. Проектирование дидактической системы инновационной подготовки специалистов в области программной инженерии : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Наиль Кашапович Нуриев. – Казань, 2006. – 439 с.*
6. *Проблемы IT-образования в Украине. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ru.osvita.ua/vnz/high_school/17048/.*
7. *Современное IT-образование: рассуждаем или действуем? «Зеркало недели. Украина» №1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.zn.ua/education/sovremennoe-it-obrazovanie-rassuzhdaem-ili-deystvuem-html>.*
8. *Тимчасова освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра напрямку підготовки 050103 «Програмна інженерія» за спеціальністю «Інженерія програмного забезпечення». – К. : НАУ, 2011. – 20 с.*

Л. Тереминко

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ КАК АКТУАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ИНЖЕНЕРИИ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

***Резюме.** Стаття посвящена анализу современного состояния IT-отрасли Украины, проблем качественной подготовки IT-специалистов, рассмотрению особенностей профессиональной подготовки специалистов по инженерии программного обеспечения. На основе анализа развития отрасли разработки программного обеспечения обоснована актуальность исследования готовности к профессиональной мобильности будущего специалиста по инженерии программного обеспечения, которую мы рассматриваем как способность актуализировать свои потенциальные способности для адаптации к быстрым переменам в профессиональной сфере, сформированной на осознании необходимости указанного качества для успешной профессиональной реализации и в результате высокого уровня профессиональной компетентности, стремления профессионально развиваться, добиваться успеха. Рассмотрены отраслевые стандарты высшего образования Украины, учебные и рабочие планы подготовки специалистов по инженерии программного обеспечения в Национальном авиационном университете с целью определения особенностей профессиональной подготовки и возможностей для формирования готовности к профессиональной мобильности указанных специалистов обеспечения в процессе обучения в высшем учебном учреждении.*

***Ключевые слова:** профессиональная подготовка и профессиональная деятельность специалистов по инженерии программного обеспечения; готовность к профессиональной мобильности будущих специалистов по инженерии программного обеспечения.*

Л. Tereminko

FORMATION OF READINESS FOR PROFESSIONAL MOBILITY AS AN URGENT PROFESSIONAL TRAINING PROBLEM OF FUTURE SOFTWARE ENGINEERS

***Summary.** The article analyzes of the current state of the IT industry in Ukraine, the problems of qualitative training of IT specialists, considers the peculiarities of professional training of software engineers. The analysis of the software development industry proves the urgency of the study of the readiness for professional mobility of the future software engineer, which we view as the ability to*

actualize his potential abilities to adapt to the rapid changes in the professional sphere, formed on the recognition of the necessity of this quality for successful professional realization and as the result of a high level of professional competence, desire to develop professionally and achieve success. The Ukrainian branch standards of higher education in software engineering, the curricula for training software engineers at the National Aviation University are examined with the aim of identifying the peculiarities of vocational training and the possibilities of forming readiness for professional mobility of these specialists in the process of studying at a higher educational institution.

Keywords: *professional training and professional activities of software engineers; readiness for professional mobility of future software engineers.*